

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה להגדלת והרחבת בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל].

33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – שהכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

חוקת

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כח

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

פּרָץ, ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשירות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"י שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

23) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24) מיכה ב, יג.

25) ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26) ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני השי"ת בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27) תבוא כט, ג.

28) ברכות ל, א.

29) שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30) משלי יד, כח.

31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

א. והעשירית יעשה המלך המשיח...

בהלכות פרה אדומה¹ אומר הרמב"ם: "ותשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשניה, ראשונה עשה משה רבינו, שניה עשה עזרא, ושבע מזעורא עד חורבן הבית, והעשירית יעשה המלך המשיח² מהרה יגלה אמן כן יהי רצון".

המקור לדברי הרמב"ם הוא במשנה³, שבה מובאת מחלוקת כמה פרות אדומות נעשו עד חורבן בית שני – אם שבע או תשע, והמשנה מפרטת "מי עשאם". והרמב"ם פוסק כדעת חכמים, שהיו תשע פרות, ומוסיף, "והעשירית יעשה המלך המשיח...".

אך יש להבין: ספר היד החזקה איננו ספר של דברי ימי ישראל, אלא ספר הלכה, כפי שמציין הרמב"ם בהקדמתו לספרו, ומדוע חשוב לפרט בספר של הלכה⁴ את מספר הפרות שנעשו במשך הדורות? והרי, כלשון הגמרא⁵, "מאי דהוה הוה".

יותר מכך תמוהים דברי הרמב"ם בסיום "והעשירית יעשה המלך המשיח מהרה יגלה אכיר" – אשר אינם מוזכרים אפילו במדרשי

1) ספ"ג.

2) ע"ד "עשה משה רבנו" (והבפועל – ע"י אלעזר הכהן) כי הוא, רבנו" והורה וציווה כו', ועד"ז הבפועל דפרה העשירית ע"י כהן אבל ההוראה והציוויו ע"י יו"ח דדוד כי הוא המלך המשיח.

3) פרה פ"ג מ"ה.

4) משא"כ במשנה שלפעמים הובאו ענינים שאינם הלכה. – אבל ראה משנה אחרונה שם (שמרתץ למאי נפק"מ, מי עשאן"). ולהעיר מתו"ט שם מ"ג (ד"ה וזורק).

5) וי"ל שידעת מספר הפרות נפק"מ (בזמן בית שני) בהלכה (פרה שם מ"א) ד, מזין עליו .. מנל חטאות שהיו שם" (אלא שאם, לא מצאו משבע עושין משש כו' ומאחת – שם מ"ה). – וברמב"ם ראה לקמן סו"ב (ובהערה 25).

6) יומא ה, ב. ועוד.

חז"ל שהם המקור של הרמב"ם⁶!

לגבי עצם ההוספה, והעשירית יעשה המלך המשיח" ניתן להסביר בדוחק, שכיון שהרמב"ם מביא בספרו גם הלכתא למשיחא, הרי הוא אומר שגם המלך המשיח יכין פרה אדומה⁷. אך עדיין תמוה מדוע מוסיף הרמב"ם לאחר מכן "מהרה יגלה אכיר", ומכניס לתוך ספר הלכה⁸ בקשה ותפלה אודות ביאת המשיח?

בספר היד החזקה צריך הרמב"ם לציין את ההלכה שיהודי חייב להתפלל לביאת המשיח⁹, והוא אכן מביא בסדר התפלות שלו¹⁰ את הנסוח של תפלת שמונה עשרה הכוללת "שאלת" כל הדברים שהן כמו אבות לכל חפצי איש ואיש ולצרכי הציבור כולן", כולל התפלות לביאת המשיח – אך מדוע מכניס

6) וצ"ע וחיפוס מקורו דהרמב"ם. ולהעיר מאו"ת שה"ש בתחלתו: וראיתי בספר א' שהעשירית תהי' לימות המשיח (ראה הערה 2). ולהעיר מכ"כ ענינים שהעשירי בימיה"מ (או ע"י משיח) – שירה העשירית, מנין העשירי דבני" וכו', כיבוש ארץ עשר אומות, עשר נימין דכינור דביהמ"ק וכו'. וראה מדרש מעשה תורה אות י"ד.

– ובקריית ספר (להמב"ט) על הרמב"ם כאן, מוסיף (על ל' הרמב"ם – והעשירית .. מהרה יגלה"): כנגד עשרה פסוקים שיש מתחלת פרשת פרה עד לחוקת עולם שהם בענין עשירית הפרה.

7) אבל לכאורה דוחק, כי מאי קמ"ל שמלך המשיח יצוה שיקיים ציווי התורה לעשות פרה אדומה?

8) משא"כ כשמוסיף הרמב"ם בפיה"מ (סנהדרין פ' חלק ד"ה וכת שני), וכן באגדת תימן (וכ"ה גם במקור הערבי שם – ראה הוצאת קאפה) תפלה זו, "מהרה יגלה". וראה בחיי ריש פרשתנו, שמונה עשר הפרות כו' ומסיים "עשירית עתיד לשרוף מלך המשיח במהרה בימינו". ולהעיר מרמב"ן פרשתנו (יט, טז בסופה), ואנחנו בעונותינו טמאי הגלות כו' עד יערה עלינו כו' אמן וכן יהי רצון במהרה בימינו".

9) ראה פיה"מ סנהדרין שם (היסוד הי"ב) – בתרגום קאפה (משא"כ בפיה"מ לפנינו) – "וזהתפלל לבואו".

10) בסו"ס אהבה. וראה הל' תפלה פ"ב ה"ג.

11) ל' הרמב"ם שם פ"א ה"ד.

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו: "רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז דייקא, לעתיד לבוא"¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

(14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).
 (15) ישע"י יא, יא-יב.
 (16) תהלים קכו, ב.
 (17) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).
 (18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.
 (19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדוד"ד שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.
 (20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעועון סעועענטי".
 (21) ויצא כה, יד.
 (22) וישב לה, כט.

הרמב"ם לספר היד החזקה⁸ את תפלתו שלו לביאת המשיח?

אף אם נרצה לומר שיש לכך מקום, הרי מתאים היה יותר, לכאורה, לשבץ זאת בפרקים שבהם עוסק הרמב"ם ב"סוגיה" של מלך המשיח – בשני הפרקים האחרונים של הלכות מלכים¹², בסוף ספר היד החזקה, העוסקים במשיח ובימות המשיח¹³, עד אשר יש מהדורות של הרמב"ם¹⁴ אשר הכותרת של שני פרקים אלו היא "הלכות מלכים ומלחמות ומלך המשיח",

אך הנה שם אין אנו מוצאים את בקשתו ותפלתו של הרמב"ם לביאת המשיח, ודוקא כאן, בהלכות פרה אדומה, כאשר אין עוסקים בנושא המשיח, אלא בנושא פרה אדומה, והענין של משיח מובא בדרך אגב – דוקא כאן מוסיף הרמב"ם תפלה זו!

ב. ההבדל בין דברי המשנה לבין הרמב"ם

כדי להבין זאת יש להבהיר תחלה שינוי באופן שבו מביא הרמב"ם את הענין, לעומת הנאמר במשנה:

במשנה מובא הענין של שבע, או תשע, הפרות האדומות בהמשך להלכה "לא מצאו משבע עושין משש...". בתחלת הפרק¹⁵ אומרת המשנה שמפרישים את הכהן השורף את הפרה מביתו שבעת ימים ו"מזין עליו כל ז' הימים מכל חטאות שהיו שם", כלומר, מאפר כל הפרות האדומות אשר נעשו מימות משה...¹⁶.

וכהמשך לכך¹⁷ אומרת המשנה "לא מצאו משבע עושין משש...", ולאחר מכן ממשיכה

המשנה ואומרת, "ומי עשאם, הראשונה עשה משה וכו'".

ואילו ברמב"ם מופיע ענין זה בהמשך להלכה אחרת¹⁸ – "ושלשה¹⁹ חלקים היו חולקין את כל אפרה, אחד ניתן בחיל ואחד בהר המשחה ואחד נתחלק לכל המשמרות, זה שמתחלק לכל המשמרות היו הכהנים מקדשין ממנו, וזה שניתן בהר המשחה היו ישראל מזין ממנו, וזה שניתן בחיל היו מוכן ומוצנע שנאמר²⁰ והיתה לעדת בני ישראל למשמרת, מלמד שמצניעין ממנו, וכן היו מצניעין מאפר כל פרה ופרה ששורפין בחיל" – ובהמשך לזה אומר הרמב"ם, "ותשע פרות...".

שינוי זה באופן שבו מובא הענין, נצביע על הבדל מהותי לגבי תוכן הענין בין המשנה לבין הרמב"ם:

לפי הסדר המובא במשנה, מופיע הענין אודות הפרות שנעשו במשך הדורות בהמשך למסופר על עשיית הפרה לצורך השימוש באפר הפרה, שמזים מאפר הפרה על הכהן השורף את הפרה²¹.

לעומת זאת, הרמב"ם מפרט ענין זה בהמשך להלכה הקובעת שצריך להצניע "מאפר כל פרה" למשמרת. הדין של "למשמרת" הוא, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, שהאפר אכן יהיה מוצנע למשמרת, במשמעות הפשוטה של המילה, ולא רק כדי שיהא מוכן להזאה²². חלק

(18) ודין הנ"ל שבמשנה (שמזין מכל החטאות כו') הובא ברמב"ם לפנ"ו (פ"ב ה"ז).
 (19) והוא ממשנה פרה ספ"ג ותוספתא שם ספ"ג.
 (20) פירשנו יט, ט.
 (21) וכן על הכה"ג לפני יוה"כ"פ (ראה פרה שם מ"א. יומא ה, א. וש"נ).
 (22) אף שלכאורה ג"ז נכלל בו, כדיוק לשון הרמב"ם "מוכן ומוצנע" (וראה הערה הבאה) – ראה מפרשים למשנה פרה שם (וכן בפיה"מ להרמב"ם) שהיו מזין על הכה"ג וכהן השורף את הפרה מן האפר המוצנע (בחיל) למשמרת. וכ"ה בפרש"י יומא שבהערה 16. וראה בארוכה ביאור הרי"פ פערלא לסהמ"צ הרס"ג פרשה מה (קצא, א).
 אבל להעיר שבס' היד (הל' פרה אדומה פ"ב ה"ד ואילך. וכן בהל' עבודת יוה"כ פ"א ה"ד) לא נזכר (בפירושו) שהוא

זה של אפר הפרה אינו רק חלק מחובת הזאת אפר פרה אדומה, אלא זוהי הלכה בפני עצמה, שהאפר של כל פרה אדומה צריך להיות מוצנע למשמרת, אף אם לא היה צורך בכך לשם הזאה לטהרה מטומאת מת.

וביתר עומק: משמעות הציווי של „למשמרת“ היא, שתמיד יהיה אפר „מוכן ומוצנע“²³, ובלשון הרס“²⁴, ופרה למשמרת בתדר“, שהרי זוהי משמעות המושג „למשמרת“, שהדבר שמור באופן שהוא קיים תמיד. יוצא מכך, שלא זו בלבד שהציווי „למשמרת“ מחייב שמכל פרה אדומה יצניעו חלק מאפרה למשמרת, כשם שצריך לקחת חלק מאפר זה לכהנים וחלק ממנו לכל ישראל – אלא שזוהי גם חובה כללית ותמידית²⁵, שצריך תמיד להיות אפר פרה אדומה מוצנע „למשמרת“.

מהאפר הנתון בחיל. וראה פרש"י עה"ת פרשתנו (יט, ט). תוי"ט ספ"ג. וראה ס' השיחות תשמ"ט ח"א קה"ת תש"ג ע' 343 הערה 10. וש"נ. ואכ"מ.

23) ולהעיר מלשון הרמב"ם בסהמ"צ (מ"ע קיג) שמצות פרה אדומה היא „שיהי' אפרה מוזנן למי שיצטרך אליו“ (וכ"כ במנין המצות בריש ספר היד „להיות אפרה מוכן“). אבל שם הכוונה שיהי' מוכן (כלשונו בסהמ"צ שם), לטהרת טומאת מת" (היינו השימוש בו בפועל, שזוהי עיקר מטרת עשיית פרה אדומה); משא"כ החלק שמוצנע למשמרת, עיקר ענינו הוא – עצם מציאותו במקום מוצנע כו'.

24) בסהמ"צ שלו שם*. – ולהעיר מפרש"י פרשתנו מר' משה הדרשן (בסוף פרשת פרה אדומה), „למשמרת, כמו שפסע העגל שמור לדורות“.

25) ועפ"ז נמצא, שלגבי החיוב ד, „למשמרת“ כל העשר פרות אדומות הן כמו חפצא אחת, שע"י כולם יש אפר פרה „למשמרת“ תמיד [ויזמתק עפ"ז טעם החיוב להוות על הכהן השורף את הפרה, מכל חטאות שהיו שם" (ורק אם לא מצאו מכולם מוין (עכ"פ) מאחת, כנ"ל הערה 4)].

ובזה יזמתק (ע"ד הרמז) שמביא הרמב"ם גם מספר

* וראה בביאור הרי"ף פ' ערלא שם, שכונת הרס"ג היא לחלק שנתון בחיל (כדחז"ל שנגל חלק זה נאמר „למשמרת“). אלא ששם ביאר שזוהי עיקר המצוה כי ממנו מוים על הכה"ג ע"ש. וזה דוחק כמשנ"ל בלקו"ש (המתורגם) חז"ט ע' 447 ואילך. אבל ע"פ המבואר בפנים י"ל, שכונת הרס"ג (גם) לחלק שנתון בחיל למשמרת (ולא לשימוש), שזוהי ענין עיקרי בפרה אדומה, כבפנים. וראה גם ס' השיחות תשמ"ט שם בארוכה.

ג. פירוט הפרות – הוכחה לקיום תמידי של „למשמרת“

לפי זה יש לומר שזוהי כוונת הרמב"ם בכתבו אודות „תשע הפרות“ שנעשו מתקופת משה ועד חורבן הבית השני:

לאחר שהרמב"ם מציין את החובה להצניע מאפר הפרה „למשמרת“, שהיא חובה תמידית, כאמור לעיל – רוצה הרמב"ם לחזק את דבריו בהדגשתו שקיימו חובה זו במשך כל הדורות, ולכן הוא מביא את דברי המשנה על תשע הפרות, שמהם רואים, שתמיד היה אפר פרה אדומה²⁶, כפי שהוא מדייק בלשונו – „תשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשניה“ – תמיד היה אפר פרה „למשמרת“.

הסבר זה הוא בדומה לכך שהרמב"ם מביא בתחלת הלכות בית הבחירה²⁷ את הפירוט של „משכן שעשה משה רבינו“ וכל ההמשך – משכן

הכהן השורף את הפרה, „מכל חטאות שהיו שם“ (ורק אם לא מצאו מכולם מוין (עכ"פ) מאחת, כנ"ל הערה 4)]. ובוה יזמתק (ע"ד הרמז) שמביא הרמב"ם גם מספר הפרות (ולא רק מתי נעשו כו') – כי בזה שהן נעשו פרות, שהוא מספר אחד) שלם, עשירי אחת*, מודגש שכולן יחד הן חפצא אחת. ולהעיר מלשון הרמב"ם, והעשירית יעשה כו' (ולא – והמלך המשיח יעשה עשירית“).

26) ולהעיר ממחז"ל (במדב"ר פרשתנו פי"ט, ו (ובידי משה ופי' מהר"ז שם). הובא גם בפרש"י יומא שבהערה 16) דאפר פרה של משה קיים לעולם. וראה תוי"ט פרה שם מ"ג. משנה אחרונה שם מ"ה. גו"א ושפי"ח לפרש"י פרשתנו (יט, ב). של"ה חלק תושב"כ דרוש לפ' פרה (שנט, ב).

ועפ"ז יזמתק זה שהרמב"ם הוכיח רק משה ועזרא (ולא כל אלה שעשו שאר הפרות, אף שנזכרו במשנה שם) – כי משה ועזרא מדגישים ענין הנצחיות, דמעשה ידי משה נצחיים (ראה סוטה ט, סע"א), וכנ"ל דאפר פרה שלו לא כלה – וראה לקו"ש חוקת חל"ג ע' 127 ואילך; ועזרא שקול כמשה (ראה סנהדרין כא, סע"ב). ולהעיר מרמב"ם הל' ביהב"ח (ספ"ז) שדוקא כיבוש וקידוש עזרא קדשה לעתיד לבא.

27) פי"א ה"א"ב.

* להעיר מהראב"ע לשמות ג, טו. ס' הפרדס שער ב. ועוד.

גאולתכם“.

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל„בית רבינו שבבבל“ בדורנו זה – ביתו

(בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה,

מסיימים ומשלימים „מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות“⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י „בית רבינו“ שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזוהי ע"ד „עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות“¹¹, ו„עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל“¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה („יפוצו מעינותיך חוצה“, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד„בית רבינו“ – „מקדש מעט“ העיקרי בגלות האחרון, „שנסע מקדש וישב שם“, ולכן „הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד“, ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) „כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים“ (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, "ובנה מקדש בירושלים"? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) כונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחרי שמקדש העתידי יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צה, א: "יתב אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישעי' רמו תצט.

(7) ועפ"י יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.

לקוטי

חוקת

שיחות

שאינן בו אפר פרה אדומה במקום שנמצאים יהודים ושומרים עליו, נפגמת השלמות של קיום הציווי על הימצאות תמידית של אפר פרה, "למשמרת"³⁴.

ד. התפלה למשיח – ללמדנו הלכה

אך הסבר זה אינו מספיק, שהרי משמעות הפשוטה של לשון הרמב"ם היא, שזוהי בקשה ותפלה לגילוי המשיח, כפי שאומר הרמב"ם במפורש "אמן כן יהי רצון"³⁵. ונשאת התמיהה בעינה: כיצד מתאים לשבץ בספר היד החזקה תפלה על ביאת גילוי המשיח?

הכרחי אפוא לומר, שבכך רומז הרמב"ם לענין של הלכה. כידוע, דרכו של הרמב"ם לרמוז להלכות באמצעות דיוקים בניסוח ודיוקים בסדר ההלכות, ובמיוחד כאשר ההלכה היא חידוש של הרמב"ם שאינו מופיע במפורש בגמרא וכדומה.

וכן בענייננו: העובדה שהרמב"ם (א) מוסיף תפלה על ביאת גילוי המשיח וכן (ב) מציב אותה שלא במקומה (לכאורה) בהלכות משיח³⁶, אלא דוקא בהלכות פרה אדומה, ששם מופיע ענין המשיח כבדרך אגב – באה ללמדנו ענין של הלכה.

ה. הצפיה למשיח – חובה תמידית

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

על החובה להאמין בביאת המשיח פוסק הרמב"ם בהלכות מלכים³⁶, וכל מי שאינו

שהעמידו בגלגל, משכן שילה, נוב וגבעון – עד שנבנה המקדש בירושלים, ולכאורה, גם שם מתעוררת השאלה "מאי דהוה הוה?"

וכבר הוסבר על כך²⁸, שכיון שהרמב"ם סובר²⁹, שהציווי על בנין בית המקדש נלמד מן הפסוק³⁰ "ועשו לי מקדש", אשר נאמר במדבר, לפני הכניסה לארץ ישראל, יוצא, שזוהי מצוה תמידית לכל התקופות. ולכן מפרט הרמב"ם כיצד הוקם המשכן במשך כל הדורות, עד ש"נבנה המקדש בירושלים", כדי להראות ש"ועשו לי מקדש" היא מצוה תמידית שקיימה במשך כל הדורות.

וכיון שהרמב"ם הכניס בספרו גם הלכתא למשיחא, כאמור לעיל, עליו לציין גם כיצד יקיימו ציווי זה ב"בנין העתיד להבנות"³¹ – "הועשירית יעשה המלך המשיח"³², ולא רק כיצד קויים הציווי "עד שחרב הבית בשניה". בכך ניתן לבאר מדוע מוסיף הרמב"ם את התפלה "מהרה יגלה":

כיון שישנו ציווי תמידי שיהא אפר פרה "למשמרת", יוצא, שמצות פרה אדומה "דורשת" שיהיה במהרה גילוי המשיח, כדי שיוכלו להכין אפר פרה אדומה³³. כי בכל רגע

(28) לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 323. ע"ש באורך.

(29) שם ה"א.

(30) תרומה כה, ה. – ולא מן הפסוק, לשכנו תדרשו גו', "והי' המקום אשר יבחר ה' גו'" (פ' ראה יב, ה. שם, יא) – ראה כס"מ לרמב"ם שם. לח"מ ריש הל' מלכים. לקו"ש שם ע' 317 ואילך ובהנשמך שם.

(31) ל' הרמב"ם הל' ביהב"ח שם ה"ד.

(32) וראה לעיל הערה 25 בסופה.

(33) עפ"י יומתק שנקט הרמב"ם ל' "מהרה יגלה" (ולא

– "בוא") – כ"י* גילוי המשיח מורה על המצב ד, משיח דאי", שזוהו דוקא לאחרי בנין ביהמ"ק כו' (רמב"ם הל'

(*) כלשון הרגיל בכ"מ ביאת המשיח. וכ"ה לשון הרמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ו. הל' נירות פ"ד ה"א. הל' מלכים רפ"א. פ"ב ה"ב. – משא"כ בהנשמך לעיל הערה 8. ו"ל שהוא ע"פ 2 חז"ל (סוכה נב. א), "משיח בן דוד שעתיד להגלות במהרה בימינו".

(**) ואולי מרמז בזה הרמב"ם לזה שאפרו של פרת משה קיים לעולם ולעתי"ל יגלה האפר (ויקדשו) (גם) ממונו כו' – ראה הנשמך בהערה 26.

מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו .. הוא כופר .. בתורה ובמשה רבינו". כלומר, אין די להאמין בביאת המשיח, אלא חייבים לקוות ולצפות לביאתו.

ואם כך מובן, שכשם שהאמונה בביאת המשיח צריכה להיות תמידית, כך גם החובה להיות, "מחכה לביאתו" היא תמידית – יהודי חייב תמיד לקוות ולצפות למשיח, ויותר מכך, כנאמר בתפלה – "כי לישועתך קיינו כל היום".

יהודי מגיע לתחושה אמיתית של "מחכה לביאתו", ולא רק כדיעה בלבד, כאשר הוא חש שללא ביאת המשיח אין הוא מסוגל להגיע לשלמות, ואז הוא מצפה באופן תמידי לביאת המשיח, בהרגישו שללא זאת יש בו "חסר". מכך מובן, שכאשר מישוה המחכה לביאת המשיח מזכיר ענין הקשור למשיח, ואפילו בדרך אגב, אין הוא יכול לעבור על כך בשתיקה אלא מיד מתעוררים אצלו רגשי הצפיה למשיח, וזה נעשה צורך שלו³⁷, כך שהוא זקוק להתפלל על כך, ולומר תפלה להשלמת חסרונו³⁸ – שיזכה במהרה, בהקדם ומיד לביאת המשיח.

וזהו כוונת הרמב"ם בכך שהוא (א) משבץ את התפלה "מהרה יגלה אכ"ר" בכלל, (ב) מוסיף את הבקשה "מהרה", (ג) משבץ תפלה זו דוקא שלא במקומה, בהלכות פרה אדומה – בכך מדגיש הרמב"ם את ההלכה, עד כמה צריך יהודי להיות "מחכה לביאתו", שאף כאשר הענין של משיח מופיע בדרך אגב, בענין אחר³⁹, מיד צריכה להתעורר אצל היהודי תפלה, "מהרה יגלה אכ"ר"!

37 ראה רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב, חייב מצוה זו כך הוא שיהא אדם כו' ואח"כ שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנון (וראה שם ה"ד – נעתק לעיל סעיף א). וראה סה"צ להצ"צ שורש מצות התפלה בתחלתו (וש"ג). 38 שוהי מצות (ותוכן ענין) התפלה – בקשת צרכיו – כבערה הקודמת.

39 ומה שהודיע הלכה זו דוקא כאן בהל' פרה אדומה (ולא כשנוכר ביד ע"ד משיח בפעם הא') – כי בוחר במקום שיש שייכות בתוכן בו, כדלקמן סעיף ו.

וכמוכך, אין מקום לשאול: מדוע מוסיף הרמב"ם תפלה זו – "מהרה יגלה אכ"ר" – דוקא בהלכות פרה אדומה, ולא בכל פעם שבו מוזכר המשיח בספר היד החזקה? – כי, כאמור לעיל, הרמב"ם הוא ספר הלכה, שמטרתו להודיע את הלכות התורה. וכך בענינו: הרמב"ם מוסיף תפלה זו כאן לא כפרט בהנהגת הרמב"ם – שאז יש מקום לשאלה זו – אלא כדי לקבוע וללמד את ההלכה שבכך. ולכן הוא נוהג כך פעם אחת, כשם שכל הלכה בספר היד החזקה מופיעה פעם אחת בלבד⁴⁰.

1. גאולה – טהרה מטומאת המת

כל עניני התורה מדויקים לחלוטין. ויש לומר, שהעובדה שהרמב"ם מלמד הלכה זו, על אופן החובה להיות "מחכה לביאתו", דוקא בהלכות פרה אדומה, למרות שענין המשיח מוזכר ברמב"ם כבר לפני פרה אדומה⁴¹, וגם שם בדרך אגב – היא משום שיש קשר מהותי^{41*} בין הענין של אפר הפרה האדומה לבין ביאת וגילוי המשיח.

ההסבר לכך הוא⁴²:

ענין הגלות, באופן כללי, הוא מצב של טומאת מת. בנוסף לכך שכפשוטו, אנו טמאי

40 דוגמא לדבר – גם בפרש"י עה"ת (פשוטו של מקרא): אלה תולדת נח נח איש צדיק (ר"פ נח), ובפרש"י "הואיל והוכירו ספר בשבחו שנאמר (משלי י, ז) זכר צדיק לברכה" – ומ"מ לא מצינו שבכל פעם שנוכר צדיק בתורה "ספר בשבחיו"! והתירוץ בפשטות – כי כוונת התורה (לשון חוראה) היא ללמדנו הנהגה זו, ולזה די לכתוב כן במקום אחד. וק"ל.

41 ראה הנסמן בשו"ג הא' להערה 33. ועוד. 41* היינו שנוסף ע"ז שמצות פרה אדומה, "מחיבת" גילוי המשיח (כנ"ל סו"ג) – הרי תוכן המצוה עצמה שייך להגאולה.

42 ראה ג"כ אוה"ת נ"ך ח"א ע' תקכג. וראה לקו"ש חל"ג ע' 128.

(* ראה השקו"ט במפרש רש"י שם. לקו"ש [הנמותרגס] ח"ה ט"ע 37 ואילך. ואכ"מ.

מתים⁴³, הרי זוהי המשמעות הרוחנית של הגלות: הגורם לגלות הוא, "חטאינו" – ישנו פגם ב, ואתם הדבקים בה' אלקיכם" – ולכן⁴⁴ חסר⁴⁵ ענין של "חיים כולכם היום".

ואפר הפרה – הטהרה מטומאת המת – רומז

43 כהלשון, "כולנו טמאי מתים" (ל' היראים ששכ"ה (בהשלם – סרע"ז). רדב"ז הל' בכורים פ"ה ה"ט. ב"ח יו"ד ששכ"ב. מג"א סתקס"א סק"ב. ובכ"ח). – וראה טו"ד ששלא, "שהכל טמאים"; ראב"ד הל' נזירות (פ"ה הט"ו"ז) והכהנים בומן הזה טמאי מת הן". ועוד. וראה אנציקלופדי' תלמודית מע' אפר פרה בסופו (וש"ג). ועוד. 44 ואתחנן ד, ד. וראה אדר"ב פל"ד, י.

45 ובכמה ענינים נאמר מה לי קטלא פלגא מה לי קטלא כול' (ב"ק סה, א. ב"מ צה, רע"א. חולין לה, טע"ב. וש"ג).

לגאולה מן הגלות, לטהרה מן המצב של פירוד מדבקות בה' אלקים חיים.

ויש לומר, שזהו הדיוק בלשונה של נבואת הגאולה⁴⁶ וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם". משתמשים כאן דוקא בלשון של זריקה, כלומר, טהרה על ידי הזאה – "הזיית מי חטאת המעבירין טומאת המת", שטהרה זו באה בגלוי בביאת משיח צדקנו,

יבוא ויגאלנו במהרה בימינו ממש, ובלשון הרמב"ם – "מהרה יגלה אמן כן יהי רצון".

(משיחת ז' מרחשון תשמ"ו)

46 יחזקאל לו, כה.

47 פרש"י עה"פ שם. חז"ל ג מהרש"א יומא פה, ב. וראה לקו"ש ח"ו (ע' 192. שם ע' 196) – סיומים על מס' יומא.

לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד